

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia
Cauza Darnai împotriva României
(Cererea nr. 36297/02)
Hotărâre
Strasbourg
8 decembrie 2009

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Darnai împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, *președinte*, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, Ann Power, *judecători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 17 noiembrie 2009,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

Procedura

1. La originea cauzei se află cererea nr. 36297/02, îndreptată împotriva României prin care un resortisant al acestui stat, domnul Arpad Alexandru Darnai („reclamantul”), a sesizat Curtea la 24 septembrie 2002 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale („convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 15 septembrie 2008, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului capetele de cerere întemeiate pe art. 6 § 1 din convenție și pe art. 1 din Protocolul nr. 1. În conformitate cu art. 29 § 3 din convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamantul s-a născut în 1938 și locuiește în Baia Mare.

A. Arestarea reclamantului și procedura penală împotriva acestuia

5. În 1991, reclamantul a fost cercetat pentru fapte de deturnare de fonduri și arestat preventiv în perioada 15–20 noiembrie 1991.

6. Prin hotărârea din 8 martie 1993 a Tribunalului Satu Mare, reclamantul a fost achitat de acuzațiile formulate împotriva sa. Hotărârea a rămas definitivă în urma unei decizii din 19 aprilie 1996 a Curții Supreme de Justiție.

7. În timpul procedurii, reclamantului i s-a confiscat pașaportul pe o perioadă de un an și i s-au sechestrat o parte din bunurile personale pe o perioadă de 10 luni.

B. Acțiunea în despăgubiri pentru prejudiciul suferit de reclamant ca urmare a arestării sale preventive

8. La o dată neprecizată, reclamantul a sesizat Tribunalul Maramureș cu o acțiune îndreptată împotriva statului, reprezentat de Ministerul Finanțelor Publice („ministerul”), având ca obiect repararea prejudiciului suferit ca urmare a arestării sale preventive și a procedurii penale împotriva sa, solicitând totodată rambursarea cheltuielilor de judecată efectuate în cursul procedurii respective.

9. Prin hotărârea din 3 noiembrie 2000, tribunalul a admis parțial acțiunea reclamantului și a dispus ministerului să îi plătească suma de 150 milioane de lei (ROL) cu titlu de prejudiciu moral pentru cele cinci zile de arestare preventivă, precum și suma de 20 milioane ROL pentru cheltuielile suportate în cursul procedurii penale.

10. Hotărârea a rămas definitivă în urma unei decizii din 5 iunie 2002 a Curții Supreme de Justiție.

11. La 4 februarie 2003, reclamantul a solicitat Direcției Generale a Finanțelor Publice Maramureș („direcția generală”) plata sumei acordate prin hotărârea definitivă menționată anterior. Printr-o notă internă din 17 februarie 2003, direcția generală a trimis ministerului cererea respectivă pentru a obține avizul acestuia din urmă în vederea plății. La 11 septembrie 2003, Ministerul Finanțelor Publice și-a dat acordul de plată, însă aceasta nu s-a efectuat.

C. Obligarea reclamantului la suportarea datoriei societății sale

12. Prin hotărârea din 9 iunie 2003, Tribunalul Maramureș a obligat reclamantul la suportarea datoriei societății sale L. în valoare de 2 187 118 029 ROL, din care 2 130 082 163 ROL constituiau datoria financiară față de Administrația Finanțelor Publice Maramureș („administrația finanțelor”), creditoare a societății. Hotărârea a rămas definitivă printr-o decizie din 11 noiembrie 2003 a Curții de Apel Cluj.

D. Compensarea creanței reclamantului

13. Printr-o scrisoare din 22 aprilie 2004 adresată direcției generale, administrația finanțelor a instituit o poprire pentru orice sumă datorată eventual reclamantului de către direcția generală.

14. În temeiul prevederilor legale privind compensarea creanțelor fiscale, printr-un ordin de plată din 10 mai 2004, suma de 170 milioane ROL datorată reclamantului a fost virată în conturile administrației finanțelor pentru a asigura rambursarea sumelor pe care reclamantul trebuia să le achite în temeiul deciziei din 11 noiembrie 2003, citată anterior. Reclamantul a fost informat în acest sens prin scrisoarea din 24 septembrie 2004.

II. Dreptul și practica interne relevante

15. Dispozițiile legale relevante sunt descrise în hotărârea *S.C. Ghepardul S.R.L. împotriva României* (nr. 29268/03, pct. 36-41, 14 aprilie 2009).

În drept

I. Cu privire la pretensele încălcări ale art. 6 § 1 din convenție și ale art. 1 din Protocolul nr. 1 la convenție

16. Reclamantul consideră că neexecutarea hotărârii definitive din 5 iunie 2002 a adus atingere dreptului său de acces la justiție precum și dreptului său la respectarea bunurilor sale. Acesta invocă art. 6 § 1 din convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1, redactate după cum urmează în părțile lor relevante:

Art. 6 § 1

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale [...] de către o instanță independentă și imparțială [...] care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

Art. 1 din Protocolul nr. 1

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

17. Guvernul ridică o excepție în ceea ce privește lipsa calității de victimă a reclamantului. Acesta consideră că hotărârea definitivă a fost executată la 10 mai 2004 și că reclamantul a recunoscut acest fapt în scrisorile sale către Curte. Acesta deduce de aici că reclamantul nu mai are calitate de „victimă”, în sensul art. 34 din convenție.

18. Reclamantul contestă acest argument. Acesta consideră că modul preconizat de stat pentru executarea hotărârii nu i-ar putea înlătura calitatea de „victimă”, în măsura în care nu i s-a impus nicio penalitate de întârziere, iar compensarea nu a survenit decât ulterior hotărârii pronunțate în favoarea sa și în urma unei proceduri inechitabile al cărei rezultat a fost obligarea sa la suportarea datoriei societății sale.

19. Curtea observă faptul că excepția Guvernului este strâns legată de substanța capetelor de cerere în cauză, astfel încât aceasta trebuie unită cu fondul. De altfel, Curtea constată că aceste capete de cerere nu sunt în mod vădit nefondate în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acestea nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarate admisibile.

B. Cu privire la fond

20. Guvernul observă că hotărârea definitivă din 5 iunie 2002 a fost executată și, în orice caz, autoritățile interne nu au rămas inactive în raport cu obligația impusă de hotărârea menționată, în măsura în care termenul de executare nu este excesiv și este urmare exclusiv a procedurilor administrative prevăzute de legislația în vigoare.

21. Reclamantul subliniază că suma acordată nu i-a fost plătită, în pofida existenței unui titlu executoriu și compensarea aplicată de autorități a survenit în urma unei proceduri ulterioare.

22. Curtea consideră că ar trebui examinat mai întâi dacă ordinul de plată din 10 mai 2004 poate fi considerat ca o încetare a situației de neexecutare de care se plânge reclamantul. În acest sens, Curtea observă că suma datorată persoanei în cauză în temeiul hotărârii menționate anterior a fost poprită în urma unei hotărâri definitive ulterioare, care îl obliga pe reclamant la suportarea datoriei societății sale, a cărei creditoare era administrația finanțelor.

23. În continuare, Curtea observă că autoritățile interne au aplicat procedura administrativă pentru onorarea plății dispuse de hotărârea definitivă favorabilă reclamantului. Cu toate acestea, ținând seama de obligația de plată impusă în urma deciziei din 11 noiembrie 2003 a Curții de Apel Cluj, direcția generală aplicase prevederile legale permițând compensarea creanțelor fiscale prin plata sumei datorate reclamantului direct în conturile administrației finanțelor.

24. Având în vedere elementele prezentate mai sus și faptul că reclamantul nu a contestat în fața instanțelor interne compensarea efectuată, Curtea consideră că autoritățile interne s-au conformat obligației care le-a fost impusă prin hotărârea definitivă favorabilă reclamantului.

25. Curtea subliniază totuși că ordinul de plată a fost emis abia la 10 mai 2004 și că reclamantul a fost informat la 24 septembrie 2004 de modul în care autoritățile au înțeles să rezolve situația. Or, în măsura în care, în pofida întârzierii executării hotărârii definitive din 5 iunie 2002, autoritățile interne nu au recunoscut în niciun moment o eventuală încălcare și nici nu au reparat prejudiciul pretins de reclamant în baza duratei de executare, acesta din urmă se poate considera victimă a unei încălcări a drepturilor sale apărute de convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Glod împotriva României*, nr. 41134/98, pct. 27 și 28, 16 septembrie 2003, și *Acatrinei împotriva României*, nr. 7114/02, pct. 30, 26 octombrie 2006).

26. În speță, Curtea observă că a avut loc o întârziere de aproximativ 2 ani până când autoritățile interne au procedat la plata sumei dispuse prin hotărârea definitivă citată anterior, întârziere care nu pare rezonabilă, în raport cu jurisprudența Curții în materie (*Dorneanu împotriva României*, nr. 1818/02, pct. 52, 26 iulie 2007; *Becciu împotriva Moldovei*, nr. 32347/04, pct. 28, 13 noiembrie 2007).

27. Curtea reamintește că omisiunea autorităților, fără o justificare pertinentă, de a executa într-un termen rezonabil o decizie definitivă poate implica o încălcare a art. 6 § 1 din convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1, în special atunci când obligația de a dispune executarea deciziei respective revine unei autorități administrative (a se vedea *Acatrinei*, citată anterior, pct. 40 și *Dorneanu*, citată anterior, pct. 41).

28. După examinarea tuturor elementelor prezentate, Curtea consideră că statul nu a depus toate eforturile necesare pentru executarea cu celeritate a hotărârii judecătorești favorabile reclamantului.

29. Prin urmare, Curtea respinge excepția Guvernului referitoare la lipsa calității de victimă a reclamantului și concluzionează că au fost încălcate art. 6 § 1 din convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1.

II. Cu privire la celelalte încălcări invocate

30. Invocând art. 5 § 1 și 5 din convenție, reclamantul se plânge de insuficiența sumei acordate de instanțele interne cu titlu de reparație pentru detenția sa între 15 noiembrie și 20 noiembrie 1991, care a fost ilegală. În temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 la convenție, reclamantul consideră că sechestrarea bunurilor sale pe durata procedurii penale a adus atingere dreptului său la respectarea bunurilor sale. Invocând art. 2 din Protocolul nr. 4 la convenție, acesta consideră că confiscarea pașaportului său pe o perioadă de un an a constituit o piedică nejustificată la dreptul său de liberă circulație.

31. Ținând seama de toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la pretențiile formulate, Curtea nu a constatat nicio atingere adusă drepturilor și libertăților garantate de articolele convenției. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din convenție

32. În conformitate cu art. 41 din convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

33. Reclamantul cere, cu titlu de prejudiciu material, 45 426 euro (EUR) reprezentând suma datorată în urma hotărârii definitive din 5 iunie 2002, reactualizată pentru a ține seama de inflație, 331 513 EUR cu titlu de prejudiciu material neacordat în timpul procedurii penale împotriva sa, precum și 100 000 EUR cu titlu de reparație pentru prejudiciul suferit ca urmare a confiscării pașaportului său, respectiv un total de 476 939 EUR. Pentru prejudiciul moral, reclamantul solicită suma de 30 000 EUR.

34. Guvernul consideră că nu trebuie să se acorde nimic cu titlu de prejudiciu material deoarece unele capete de cerere (confiscarea pașaportului) nu au altminteri nicio legătură cu prezenta cauză. În ceea ce privește prejudiciul moral, Guvernul consideră că suma cerută este excesivă.

35. Curtea reamintește că singurul temei pentru acordarea unei reparații echitabile în speță constă în întârzierea constatată în executarea hotărârii definitive din 5 iunie 2002, contrar art. 6 § 1 din convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1. Aceasta consideră că reclamantul a trebuit să suporte un prejudiciu material ca urmare a întârzierii de către autorități a executării hotărârii definitive favorabile lui. Ținând seama de rata dobânzii medii anuale aplicată de băncile românești și de împrejurările speței [a se vedea, printre altele, *Prodan împotriva Moldovei*, nr. 49806/99, CEDO 2004-III (extrase), *Dumbraveanu împotriva Moldovei*, nr. 20940/03, 24 mai 2005, și *Daniliuc împotriva Moldovei*, nr. 46581/99, 18 octombrie 2005], Curtea acordă reclamantului 300 EUR pentru prejudiciul material. În schimb, Curtea nu observă o legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și celelalte pretenții ale reclamantului cu titlu de prejudiciu material pretins și le respinge.

36. Pe de altă parte, Curtea consideră că imposibilitatea executării hotărârii pronunțate în favoarea sa a implicat pentru reclamant, în perioada în cauză, o stare de incertitudine și de frustrare pentru care o constatare a încălcării nu este suficientă ca reparație. Aceasta consideră că suma de 1 000 EUR constituie o reparație echitabilă a prejudiciului moral suferit de către reclamant.

B. Cheltuieli de judecată

37. Reclamantul solicită, de asemenea, 74 454 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată efectuate în cursul procedurii penale împotriva sa, precum și 900 EUR cu titlu de cheltuieli cu traducerea documentelor trimise Curții.

38. Guvernul observă că aceste cheltuieli efectuate de reclamant nu sunt dovedite și că nu au legătură de cauzalitate veritabilă cu prezenta cauză. Referitor la traducere, observă că reclamantul nu a dovedit legătura sa cu prezenta cauză.

39. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, ținând seama de documentele pe care le deține și de criteriile menționate anterior, Curtea consideră că documentele justificative furnizate de reclamant nu permit stabilirea unei legături între cheltuielile menționate de acestea și prezenta cauză.

40. Prin urmare, nu acordă reclamantului nicio sumă cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

41. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

1. *Unește cu fondul* excepția preliminară ridicată de Guvern în ceea ce privește lipsa calității de victimă a reclamantului și o *respinge*;
2. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 6 § 1 din convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;
3. *Hotărăște* că au fost încălcate art. 6 § 1 din convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la convenție;
4. *Hotărăște*
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, următoarele sume:
 - i. 300 EUR (trei sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul material;
 - ii. i) 1 000 euro (o mie de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;
 - b) că sumele sus-menționate vor fi convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;
 - c) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal de practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade, majorată cu trei puncte procentuale;

5. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 8 decembrie 2009, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte